

บันทึก

เรื่อง สิทธิของบริษัทประกันภัยที่มีผู้ถือหุ้นสัญชาติต่างชาติเกินกว่าร้อยละ ๒๕
ในการขออนุญาตเปิดสาขาตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๓/๖๗๒๑ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๑กระทรวงพาณิชย์มีนโยบายที่จะโอนกิจการธุรกิจประกันภัยของบริษัทต่างประเทศให้เป็น บริษัทที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย เพื่อให้คนไทยมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของธุรกิจและเป็นการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยและประชาชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการประกันภัย รวมทั้งเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงทางการเงินของบริษัท จึงได้เปิดโอกาสให้สาขาของบริษัทต่างประเทศโอนกิจการเป็น บริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพื่อให้มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบริษัทประกันภัยอื่น ๆ ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยที่ในขณะนั้นพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๑๐ มิได้มีบทบัญญัติห้ามคนต่างชาติถือหุ้น จึงมีผู้ถือหุ้นสัญชาติต่างชาติถือหุ้นได้ และต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับ บริษัทดังกล่าวก็ได้รับสิทธิตามบทเฉพาะกาล กล่าวคือ ให้ถือว่าเป็นบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามความในมาตรา ๑๑๒ และให้บริษัทคงมีผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่เป็นบุคคลสัญชาติไทยต่ำกว่าอัตราที่กำหนดได้ต่อไปตามความในมาตรา ๑๑๔ ซึ่งในปัจจุบันมีบริษัทประกันภัยที่ได้รับสิทธิดังกล่าว จำนวน ๖ บริษัท แบ่งออกเป็นบริษัทที่เคยเป็นสาขาของบริษัทประกันภัยต่างประเทศซึ่งได้เปลี่ยนแปลงเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยโดยมีผู้ถือหุ้นสัญชาติต่างชาติถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๒๕ จำนวน ๓ บริษัท และเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย แต่มีผู้ถือหุ้นสัญชาติต่างชาติเกินกว่าร้อยละ ๒๕ อีกจำนวน ๓ บริษัท จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับกรณีของบริษัทไพศาลประกันภัย จำกัด ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยแล้วว่า จะขอตั้งสาขาเพิ่มเติมไม่ได้ แต่ทว่ามีความแตกต่างกัน กระทรวงพาณิชย์ไม่อาจหาข้อยุติได้ กระทรวงพาณิชย์จึงขอหารือว่าบริษัทประกันภัยทั้ง ๖ บริษัทจะมีสิทธิขออนุญาตเปิดสาขาได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์และกรมการประกันภัย) แล้ว เห็นว่า ตามมาตรา ๑๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัยที่จะขออนุญาตเปิดสาขาเพิ่มขึ้นได้

^๑มาตรา ๑๖ บริษัทตามมาตรา ๖ ที่จะเปิดสาขาหรือย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขา ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน และให้ความความในมาตรา ๗วรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ต้องเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๖^๒ โดยจะต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นและกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ตามความในมาตรา ๙^๓ สำหรับกรณีของบริษัทประกันภัยทั้ง ๖ บริษัทที่หาหรือมานี้เป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับ กล่าวคือ บริษัท การ์เดียนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทคอมเมอร์เชียลยูเนียนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท นิวซีแลนด์ประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด เดิมเป็นบริษัทที่เคยเป็นสาขาของบริษัทประกันภัยต่างประเทศได้เปลี่ยนเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยตามนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้น และบริษัททั้ง ๓ ยังคงมีผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างชาติอยู่ร้อยละ ๔๙ ส่วนอีก ๓ บริษัท คือ บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัท ไซน่าอินชัวร์นส์ จำกัด (ไทย) และบริษัท ประกันภัยศรีเมือง จำกัด เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยมาตั้งแต่เริ่มต้น และมีผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างชาติเกินกว่าร้อยละ ๒๕ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้ง ๖ บริษัท ไม่เข้าลักษณะที่จะเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามมาตรา ๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ ได้ เนื่องจากมีผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างชาติเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙^๔ แต่เนื่องจากบริษัททั้ง ๖ ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยมาก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับ ซึ่งตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๑๒^๖

^๒มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๗ การประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยจะกระทำได้เมื่อได้จัดตั้งขึ้นในรูปบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด และโดยได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยจากรัฐมนตรี โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี

การจัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติก่อนให้ความเห็นชอบก็ได้

เมื่อได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดและได้วางหลักทรัพย์ประกันตามมาตรา ๑๙ กับทั้งได้ดำรงไว้ซึ่งเงินกองทุนตามมาตรา ๒๗ แล้วจึงให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยต่อรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดแล้ว

การขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยและการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงและในการอนุญาตรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

^๓มาตรา ๙ บริษัทต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๖มาตรา ๑๑๒ ให้ถือว่าบรรดาบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๑๐ เป็นบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าสาขาของบริษัทที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายดังกล่าวอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสาขาของบริษัทที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรี

และมาตรา ๑๑๔^๗ ของพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ และยังคงสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้โดยมีสาขาตามที่ได้จัดตั้งไว้แล้วเท่านั้น แต่บริษัทดังกล่าวก็ไม่อาจจัดตั้งสาขาขึ้นใหม่ได้ตามมาตรา ๑๖^๘ เนื่องจากบริษัทมิได้จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๖^๙ เว้นแต่จะมีการเปลี่ยนสภาพบริษัทให้เข้าลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖^{๑๐} มาตรา ๘^{๑๑} และมาตรา ๙^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.๒๕๓๕ เสียก่อน

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๓๘

กำหนดไว้ในการอนุญาต

^๗มาตรา ๑๑๔ บริษัทตามมาตรา ๑๑๒ บริษัทใดมีผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้คงมีผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยในอัตราที่เป็นอยู่ต่อไป

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๑}มาตรา ๘ หุ้นของบริษัทจะต้องเป็นหุ้นสามัญชนิกระบุชื่อผู้ถือ มีมูลค่าของหุ้นไม่เกินหุ้นละหนึ่งร้อยบาท และข้อบังคับของบริษัทต้องไม่มีข้อจำกัดในการโอนหุ้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น